

—

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС
"ХЕРСОНСЬКИЙ АГРОУНІВЕРСИТЕТ"



ТАВРІЙСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Випуск 64

Частина 3

Херсон – 2009

Видається за рішенням Науково-координаційної ради Херсонської області Південного наукового центру Національної академії наук України, вченої ради Херсонського державного аграрного університету та Президії Української академії аграрних наук з 1996 року. Зареєстрований у ВАК України в 1997 році "Сільськогосподарські науки", перереєстрацію пройшов у червні 1999 року (постанова президії ВАК №1-05/7), у лютому 2000 року (№2-02/2) додатково "Економіка в сільському господарстві", та у травні 2000 року (№1-02/5) додатково "Будівельні конструкції, будівлі та споруди", у червні 2007 року (№1-05/6) додатково "Іхтіологія". Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №13534-2508 ПР від 10.12.2007 р.

Рекомендовано до друку вченою радою Херсонського державного аграрного університету 27.05.2009 року (протокол № 9).

Редакційна колегія:

Ушкаренко В.О.	— д.с.-г.н., професор, академік УААН (головний редактор);		
Коваленко В.П.	— д.с.-г.н., професор, чл. кор. УААН (заст. головного редактора);		
Морозов В.В.	— к.с.-г.н., професор (заст. головного редактора);		
Колесніков В.В.	— к.с.-г.н., доцент (відповідальний редактор);		
Андрусенко І.І.	— д.с.-г.н., професор;		
Арсан О.М.	— д.б.н., професор;	Лимар А.О.	— д.с.-г.н., професор;
Бабіч Є.М.	— д.т.н., професор;	Лисогоров К.С.	— д.с.-г.н., професор;
Базалій В.В.	— д.с.-г.н., професор;	Марасанов В.В.	— д.т.н., професор;
Бойко М.Ф.	— д.б.н., професор;	Мармуль Л.О.	— д.в.н., професор;
Ванцовський А.А.	— к.с.-г.н., с.н.с;	Миколайчук Н.С.	— д.в.н., професор;
Вовченко Б.О.	— д.с.-г.н., професор;	Міхеев Є.К. д.с.-	— д.с.-г.н., професор;
Гамаюнова В.В.	— д.с.-г.н., професор;	Нежлукченко Т.І.	— д.с.-г.н., професор;
Гнидець Б.Г.	— д.т.н., професор;	Орлюк А.П.	— д.б.н., професор;
Грановська Л.М.	— д.в.н., професор;	Пелих В.Г.	— д.с.-г.н., професор;
Гринавцев В.Н.	— д.т.н., професор;	Пилипенко Ю.В.	— д.с.-г.н., професор;
Данілін В.М.	— д.е.н., професор;	Рассказов О.О.	— д.т.н., професор;
Дєбров В.В.	— д.с.-г.н., професор;	Салатенко В.Н.	— д.с.-г.н., професор;
Євтушенко М.Ю.	— д.б.н., професор;	Соловійов І.О.	— к.с.-г.н., доцент;
Зубенко В.В.	— к.ю.н., доцент;	Філіп'єв І.Д.	— д.с.-г.н., професор;
Климов Ю.А.	— д.т.н., професор;	Ходосовцев О.Є.	— д.б.н., професор;
Кудряшов В.П.	— д.е.н., професор;	Чеканович М.Г.	— к.т.н., доцент;
Лавриненко Ю.О.	— д.с.-г.н., професор, чл.-кор. УААН;	Червін І.І.	— д.е.н., професор;
Лазер П.Н.	— к.с.-г.н., професор;	Щерман І.М.	— д.с.-г.н., професор.

Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип.64.Частина 3. –Херсон: Айлант. 2009. –274 с.

У збірнику подаються результати наукових досліджень теоретичного та практичного характеру з різноманітних питань розвитку регіонів України та їх агропромислових комплексів

Розрахований на наукових працівників, докторантів, аспірантів, магістрантів, викладачів вищих навчальних закладів і виробничників, які працюють над вирішенням актуальних проблем розвитку регіонів України та їх агропромислових комплексів

УДК 575.827

**ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ ГЕТЕРОГЕННОСТІ ПОПУЛЯЦІЇ СОБАК
РІЗНОГО ГЕНЕАЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ**

**О.Л.ТРОФИМЕНКО – д. біол. н., професор, НУБіПУ
М.І.ГИЛЬ – д. с.-г. н., доцент, Миколаївський ДАУ**

Постановка проблеми. За останнє десятиріччя до питання вивчення спадкових особливостей популяцій і порід собак в Україні ніхто «впритул» ще не наважився підійти. Але цей вид тварин, хоч і не став у повному розумінні терміну «сільськогосподарській», проте забезпечує в різних галузях народного господарства, у т.ч. і в агротехнологіях значні економічні результати і може принести ще багато користі людському суспільству.

Стан вивчення проблеми. Не зважаючи на традиційну увагу селекціонерів різних видів тварин (сільськогосподарських, домашніх, диких, лабораторних і ін.) до проблеми гетерогенності (гетерозиготності) популяцій, до цих пір по суті не вивчено питання порівняльної різноманітності поколінь різного генеалогічного походження. Навіть у рядах провідних генеалогій не проводились повні досліді з визначення окремих родоначальників із більшою чи меншою гетерозиготністю ознак їх продовжувачів [1, 2]. Така ситуація пояснюється відсутністю достатньої кількості гомологічних ознак в генеалогічних рядах і використанням не завжди коректних родоводів [7].

Методичні вимоги в цьому відношенні можна звести до двох: перша – набір менделюючих ознак повинен бути випадковим в лініях чи родинах; друга – кількість дібраних метричних показників повинна відповідати максимальному об'єму вибірки ($n \geq 1000$). Тому метою даного дослідження було порівняльне вивчення олігогенних ознак, як мінімум до п'ятої генерації в окремих лініях піддослідних собак у межах породи німецька вівчарка.

Завдання і методика досліджень. В основу дослідження покладені документальні відомості родоводів перевірених за генетичною експертизою більш ніж 600 індивідуумів родоначальників ліній. Генетично марковані родосводи вибрані серед 1187 первинно досліджених карток генеалогічного походження в межах одної популяції породи собак німецька вівчарка за 30 років (1969-1999 рр.). В якості ознак для оцінки були вибрані: жива маса при народженні, розмір гнізда, вимір росту, фенотипи вух і хвоста та ін. Обробку матеріалів племінного запису проведено за методиками варіаційної статистики.

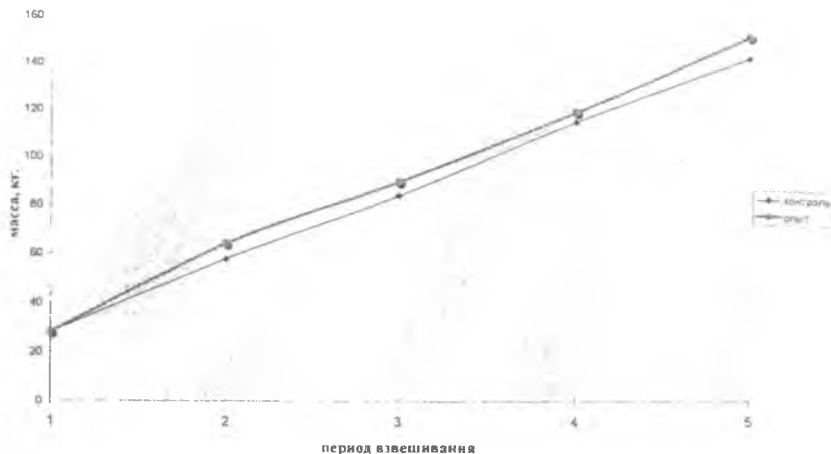


Рисунок 1. Динамика приростов живой массы у телят опытной и контрольной групп.

Заключение. Установлено, что введение препарата «Аесел» коровам за 14 дней до и 10 дней после отела, в общей схеме профилактики акушерско-гинекологической патологии, уменьшает количество случаев послеродовых эндометритов у коров, способствует сокращению сервис-периода и увеличению процента плодотворных осеменений. Полученный от этих коров молодняк отличается более интенсивными приростами живой массы тела.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Reddy, P.G Nutritional modulation of immunity in domestic food animals/ P.G. Reddy, R.A. Frey // Adv Vet Sci Comp Med. – 1990. – №35 - P. 255–281
2. Hemingway, R.G. The influence of dietary selenium and vitamin E intakes on milk somatic cell counts and mastitis in cows/ R.G. Hemingway// Vet Res Comm. – 1999. - №23. – P. 481–499
3. Алексеев, А.П. Сравнительная эффективность различных способов отделения задержания последа у коров: Автореф. дисс. к-та вет. Наук - Саратов, 2003.-16с
4. Папазян, Т. Влияние форм селена на воспроизводство и продуктивность свиней/ Т. Папазян/ Ветеринария. – 2006. - №11.-С.53-56
5. Кветкуте, Н Влияние органического селена на воспроизводительную способность свиноматок /Н Кветкуте, Л.Б. Заводник, А. Шимкус//Сельское хозяйство-проблемы и перспективы: сб. науч тр. под редакцией В.К. Пестиса. – Гродно, 2006. – Т 3. - С.184-188
6. Федосова, Н.Х. Биорегуляторы в управлении воспроизводством стада крупного рогатого скота/Н.Х. Федосова, Н.П. Стеценко, // Ученые записки Витебской государственной академии ветеринарной медицины «Актуальные проблемы ветеринарии и зоотехнии» - Витебск, 2004 – Т. 40. Ч 1 – С. 147-148

- 7 Абрамов С.С. Особенности возникновения и развития диспепсии телят, обусловленной пренатальным недоразвитием/С.С. Абрамов, А.А. Мацинович// Ученые записки Витебской государственной академии ветеринарной медицины - Витебск, 2000 – Т. 36 - С 3 - 6
- 8 Муртазин, Б.Ф. Профилактика задержания послёда у коров и нетелей/ Б.Ф. Муртазин, Р.А. Исмаев, О.У. Кулдашев и др// Свободные радикалы, антиоксиданты и здоровье животных: Матер междунар. научно-практ. конф. 21-23 сентября 2004г. -Воронеж, 2004.-С 259-262.

УДК 636.4.082

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНЕЙ В УМОВАХ ТОВ «ТАВРІЙСЬКІ СВИНІ»

**В.Я. ЛИХАЧ – к.с.-г.н., доцент,
С.І. ЛУГОВИЙ – к.с.-г.н., доцент,
А.В. ЧЕРНЕНКО – к.с.-г.н., доцент, Миколаївський ДАУ,
О.І. ЗАГАЙКАН – директор ТОВ «Таврійські свині»**

Постановка проблеми. Виробництво сільськогосподарської продукції в Україні за останні роки, й особливо продукції тваринництва, не повною мірою забезпечує потреби населення країни і промисловості у сировині. Це не тільки важлива державно-економічна проблема, а і соціально-політичне завдання, вирішення якого спрямоване на надійне задоволення населення продуктами харчування. Створення м'ясного балансу в країні передусім залежить від збільшення виробництва м'яса усіх видів, у тому числі свинини, яка в м'ясному балансі повинна займати більше 35%. Тому для збільшення виробництва свинини, підвищення її якості та виведення галузі свинарства на світовий рівень, максимального використання потенціалу свиней для потреб людини, необхідно раціонально використовувати племінні ресурси свиней, що є в Україні та в світі, зміцнити кормову базу та втілювати у виробництво новітні технології та досягнення науки.

Стан вивчення проблеми. Враховуючи актуальність використання свиней м'ясних генотипів, для збільшення виробництва свинини було поставлено за мету представити аналіз племінної роботи зі свинями порід велика біла зарубіжної селекції та асканійського типу української м'ясної породи.

Завдання і методика досліджень. Дослідження проводилися в умовах племінного заводу з розведення свиней асканійського типу української м'ясної породи та племінного репродуктора з розведення свиней великої білої породи Товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Таврійські свині» Скадовського району Херсонської області. Матеріалом для досліджень були основні свиноматки та кнури вище зазначених порід. Дослідження проводили загальноприйнятими

зоотехнічними методами.

Результати досліджень. ТОВ «Таврійські свині» займається розведенням свиней асканійського типу української м'ясної породи з 2002 року. Основою для формування стада української м'ясної породи стали тварини (20 свиноматок та 3 кнури-плідники), придбані у племінному заводі «Україна», який тривалий час відігравав ведучу роль серед племінних господарств, які розводять свиней даного генотипу. Проте, нині цей племінний завод перестав існувати.

Розведенням свиней великої білої породи господарство розпочало займатися з 2006 року. Сюди в серпні 2006 року із ВАТ «Племзавод Степной» Запорізької області (господарство, яке ввійшло в ряд світових лідерів за ефективністю ведення галузі свинарства) було завезено 60 свинок і 10 кнурців великої білої зарубіжної селекції різних ліній.

Розведення свиней в ТОВ «Таврійські свині» розпочалося з розробки науково обґрунтованих систем годівлі та утримання свиней різних статевих-вікових груп. Дана робота проводилася спеціалістами господарства спільно з науковцями Миколаївського державного аграрного університету. У результаті цієї наполегливої праці в господарстві було створено стадо свиней асканійського типу та великої білої породи, які за своїми продуктивними якостями відповідали мінімальним вимогам до класу «Еліта» та першого класу.

У результаті проведеної в 2007 та 2008 роках державної атестації підтверджено, що тварини, які розводяться в господарстві, за своїми продуктивними якостями відповідають вимогам, які встановлені для тварин універсального і м'ясного напрямку продуктивності. Тому, враховуючи високий рівень організації ведення галузі свинарства, господарству було присвоєно статус племінного репродуктора з розведення свиней великої білої породи та статус племінного заводу з розведення свиней української м'ясної породи.

І на сьогодні галузь свинарства в господарстві представлена племзаводом з розведенням свиней асканійського типу української м'ясної породи – на 95 основних маток, і племрепродуктором з розведення свиней великої білої породи – на 83 основних маток.

Ефективність ведення галузі свинарства у господарстві забезпечується:

- чіткою організацією племінної роботи з використанням комп'ютерних програм, що дає можливість виявляти оптимальні варіанти відбору і підбору при формуванні генеалогічної структури стада і на належному рівні вести селекційну роботу;
- повноцінною годівлею усіх статевих-вікових груп з використанням преміксів і білково-мінірально-вітамінних домішок, як вітчизняного так і зарубіжного походження;
- інтенсивним використанням кнурів і маток, що обумовлено отриманням від 1 свиноматки 2,2 опороси на рік;

- створенням оптимальних умов утримання згідно з фізіологічними нормами тварин усіх статевих-вікових груп;
- чіткою організацією праці;
- людським фактором, який полягає у тому, що зоотехнічні кадри володіють сучасними методами селекції і годівлі з використанням комп'ютерних програм для балансування раціонів за поживними речовинами, та ветеринарних спеціалістів, які в змозі запобігти інфекційним і іншим хворобам тварин.

Впровадження даних елементів технології дало можливість отримати високі результати продуктивності тварин. За результатами бонітування тварин 2008 року, згідно з інструкцією з бонітування, наводимо основні показники розвитку кнурів і свиноматок (табл. 1,2).

Таблиця 1 - Розвиток кнурів

Наявність		Жива маса 1 голови, кг			Довжина тулуба, см		
вік, міс.	голів	середня	max	min	середня	max	min
українська м'ясна порода (асканійський тип)							
12	10	190	196	183	165	168	162
24 і ст.	5	291	297	289	184	186	182
велика біла порода (зарубіжної селекції)							
12	5	189	192	186	164	168	161
24 і ст.	5	301	308	292	183	187	181

Таблиця 2 – Розвиток свиноматок

Кількість свиноматок, гол.	Вік першого опоросу, міс.	Середня жива маса, кг	Середня довжина тулуба, см
українська м'ясна порода (асканійський тип)			
95	12	180	150
велика біла порода (зарубіжної селекції)			
83	13	184	158

Середня жива маса кнурів української м'ясної породи у віці 24 міс. складає 291 кг (289...297), довжина тулуба 184 см (182...186); у основних свиноматок відповідно: 180кг і 150см. Середня жива маса кнурів породи велика біла зарубіжної селекції у віці 24 міс. складає 301 кг (292...308), довжина тулуба 183 см (181...187) і маток відповідно: 184 кг і 158 см, вік першого опоросу 12,5 місяців.

Як бачимо, жива маса свиноматок відповідає класу "еліта". вік першого опоросу становив по двом породам – 12,5 міс. Якщо врахувати, що період поросності у свиноматок становить 115 днів, то ремонтні свинки були спаровані в 265 днів при живій масі 125...135 кг, а середньодобовий приріст від народження до 125...135 кг склав 450...500г. Це є оптимальними варіантами у вирощуванні ремонтного молодняка. Необхідно відмітити, що у свинарстві жива маса є

показником зв'язку продуктивних якостей свиней, жива маса тварин в певному віці відображає продукцію галузі, а жива маса повновікових тварин основного стада – це селекційні ознаки, які корелюють з відтворними, відгодівельними та м'ясними якостями (табл. 3).

Таблиця 3 – Продуктивність основних свиноматок ТОВ «Таврійські свині»

Групи свиноматок	Кількість свиноматок, гол.	Кількість опоросів	Одержано поросят, гол.		При відлученні у 60 днів			Збереженість, %	
			всього на групу	на 1 опорос	поросят в групі, гол.	поросят на 1 опорос, гол.	маса гнізда, кг		маса 1 поросля, кг
українська м'ясна порода (асканійський тип)									
Матки з одним опоросом	45	45	441	9,8	422	9,4	165	17,6	96
Матки з двома і більше опоросами	50	109	1313	12,0	1270	11,7	213	18,2	98
За всіма свиноматками	95	172	1754	10,2	1692	9,8	178	18,2	96
велика біла порода (зарубіжної селекції)									
Матки з одним опоросом	20	20	206	10,3	202	10,1	183	18,1	98
Матки з двома і більше опоросами	63	139	1529	11,0	1460	10,5	192	18,3	95
За всіма свиноматками	83	159	1735	10,9	1662	10,5	191	18,2	96

Аналізуючи табл. 3, відмічаємо, що свиноматки обох порід характеризуються високими відтворними якостями. Так, за комплексом ознак (багатоплідність, маса гнізда в 2 місяці) свиноматки відповідають класу «Еліта» та І класу.

Щодо оцінки представлених порід свиней у господарстві за відгодівельними якостями, то встановлено, що вік досягнення живої маси 100кг у молодняку свиней української м'ясної породи становить – 173 дні відповідно велика біла порода – 175 днів, при середньодобових приростах на відгодівлі – 770 г (730, 815), та 767 г (720, 790) відповідно

Витрати корму на 1 кг приросту у свиней української м'ясної породи та велика біла порода становлять у межах 3,42...3,58 корм. од.

Висновки та пропозиції. У племінному заводі ТОВ «Таврійські свині» розводяться та вирощуються такі породи свиней, які є не перевершеними за відтворювальними, відгодівельними та м'ясними якостями в умовах України. Галузь свинарства у господарстві стала рентабельною та конкурентноспроможною серед господарств області та країни.

Щорічно тут вирощується і є в наявності для реалізації 600 голів молодняка свиней української м'ясної породи і 400 голів молодняка свиней великої білої породи зарубіжної селекції, який на 90% відповідає вимогам класу «Еліта».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інструкція з бонітування свиней; Інструкція з ведення племінного обліку у свинарстві. – К: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет” 2003. – 64с
2. Рыбалко В.П. Не тільки збільшувати виробництво, але й не знижувати якість свинини // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв. – 2006 – Спеціальний випуск 3 (35). – т.2. – С.4-7.
3. Рыбалко В. Пути возрождения отрасли свиноводства на Украине // Свиноводство.- 1999.- №1.- С. 2-5.
4. Топіха В., Волков А. Інтенсивне ведення галузі свинарства // Тваринництво України. – 2003. - №8. – С. 2-4.

УДК 636.2.033:338.439

ЗАБІЙНІ ЯКОСТІ БУГАЙЦІВ АБЕРДИН-АНГУСЬКОЇ ТА СВІТЛОЇ АКВІТАНСЬКОЇ ПОРІД

А. М. САЛОГУБ * – к.с.-г.н., доцент Сумського НАУ

Поряд з розведенням в господарствах України новостворених порід і типів м'ясної худоби час від часу до країни імпортується худоба зарубіжної селекції, яка в якості поліпшувальної широко використовується у породотворному й промисловому схрещуванні (лімузин, шароле, світла аквітанська, герефорд, абердин-ангус, м'ясний симентал австрійської та американської селекції, п'ємонтезе) [13].

Абердин-ангусів, які відносяться до класичних британських м'ясних порід, вперше почали завозити до України з 1959 року, але істотне зростання їхньої кількості розпочалося з 1993 року. Наразі вони розводяться у 37 племінних господарствах. У Сумському регіоні абердинів розводять у племінному репродукторі СТОВ "Деснянське" Середньо-Будського району куди їх було завезено у 1998 році із Головного селекційного центру

Науковий консультант – член-кореспондент НААН Ледака В.

19.	Івін А.М. - Оцінка кнурів-плідників із використанням метода індексної селекції	100
20.	Супрун І.О. - Консолідованість ліній коней орловської рисистої породи за жвавистю	105
21	Сметана О. Ю. - Ступінь організованості полігенно зумовлених ознак голштинської худоби за різних ефектів впливу на них стабілізуючого відбору	110
22	Ручко Т.В. - імуногенетичний моніторинг в популяціях двох підвидів африканського страуса	118
23	Заліцаєва А.В. - Використання математичних моделей для оцінки росту та розвитку птиці яєчних кросів.....	123
24	Коваленко Т.С. - Розробка селекційного індексу для оцінки відтворювальних якостей свиноматок	128
25	Лісна Т. М. - Ефективність інтенсивного вирощування і відгодівлі свиней різних генотипів	131
26	Нежлукченко Н.В. – Адаптаційна здатність овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи за відтворювальними ознаками	139
27	Погорєлов А.М. – Порівняльна оцінка забійних і м'ясних якостей птиці різного напрямку продуктивності	142
28	Назаренко Н.В. - Оцінка баранів-плідників за якістю нащадків ..	146
29	Хомічук О.О. - Динаміка росту курей різних кросів вирощених у рівновагових угрупованнях	150
30	Коломієць Ю.А. - Динаміка живої маси птиці яєчного кросу різних класів розподілу	155

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

31	Бородай В.П., Мельник В.В., Базиволяк С.М. – Вплив препарату «СЕЛ-ПЛЕКС» на продуктивність перепелів.....	160
32	Котенджи Г.П., Левченко І.В., Бурнатний С.В. - Продуктивні та технологічні якості корів планових порід і типів північно-східного регіону України	165
33	Патрєва Л.С., Шевченко Т.В. – Інкубаційні якості яєць качок кросу „Темп” на початку продуктивного періоду	172
34	Ушаков С.С., Белявский В.Н. - Влияние препарата «Аесел» на репродуктивную функцию коров	177
35	Лихач В.Я., Луговий С.І., Черненко А.В., Загайкан О.І. – Забезпечення високої продуктивності свиней в умовах ТОВ «Таврійські свині»	181
36	Салогуб А. М. - Забійні якості бугайців абердин-ангуської та світлої аквітанської порід.....	185
37	Баранов В.А., Ряполова І.О., Мардар І.А. – Ефективність використання препарату "КАТАЗОЛ" при вирощуванні поросят	191

38	Прокопенко П.С. - Порівняльна оцінка технологічних варіантів вирощування новонароджених телят на фермі СГВК «Лідія» Скадовського району Херсонської області	196
39	Сморочинський О.М. - Забійні якості бугайців червоних молочних порід	200
40	Охріменко О.В., Марчук Г.П. - Гідрохімічний режим ставів хвез у процесі риборозведення	206
41	Коваленко В.Г. - Відгодівельні якості свиней великої білої породи при використанні помірно-концентратного типу годівлі ..	212
42	Пентиліук С.І., Рядчиков В.Ф. - Перспективні напрямки вологої годівлі	217
43	Тимофіїв М.М. - Молочна продуктивність та відтворювальна здатність корів різних типів української червоної молочної породи ..	223
44	Курносенко Є.М. - Ріст і розвиток ремонтного молодняку курей кросу Хайсекс коричневий під впливом різних технологічних прийомів вирощування	227
	Лухтай А.М. Характер поведінки корів української червоно – рябої породи у різних за розміром технологічних групах	232
	Анотації	236